

گفت وگویی خبرآنلاین با آیت الله فاطمی نیا درباره چگونگی ورود امام رضا(ع) به ایران

ویژه نامه گروه اندیشه خبرآنلاین در شهادت ثامن الحجج، امام رضا(علیه السلام) / گفت وگو با آیت الله فاطمی نیا ....

ویژه نامه گروه اندیشه خبرآنلاین در شهادت ثامن الحجج، امام رضا(علیه السلام) / گفت وگو با آیت الله فاطمی نیا

محمدرضا اسدزاده - ورود امام رضا (ع) به ایران و ترویج فرهنگ علوی توسط حضرت به کشورمان از جمله موضوعات مهم تاریخ اسلام است. در این گفت وگویی کوتاه با آیت الله فاطمی نیا، به بررسی مختصر این موضوع پرداخته ایم.

برای شروع بحث از چگونگی نشر فرهنگ علوی در ایران و سفر تاریخی حضرت رضا(ع) آغاز می‌کنیم؟

از آنجایی که این بحث دامنه وسیعی دارد، لازمه آن مروری است به جغرافیای تاریخی و سیاسی، اجتماعی شهرهایی که امام رضا(ع) به دستور مأمون از آنها عبور کردند یا توقف داشتند. گرچه هدف اصلی از این دعوت امام(ع)، دور نگه داشتن وضع تماس مردم با امام(ع) بود و به همین دلیل، در این دعوت، شهرهای عبوری از طرف مأمون مشخص شده بودند، اما مبدأ این خط سیر مدینه و مقصد آن مرو بود. این سیر از دو طریق صورت می‌گرفت.

مسیری که مأمون تأکید داشت حضرت رضا(ع) را از آنجا عبور دهد: مدینه به بصره و از طریق سوق الاهواز (اهواز) به فارس و سپس از راه کویر و بیابان میان ایالت‌های فارس و خراسان می‌گذشت، در نهایت به مرو ختم می‌شد. راه دیگری که در آن زمان متداول بود، از مدینه به سمت کوفه و مدینه الاسلام (بغداد) بود و سپس از آنجا به سمت قم و خراسان و در نهایت به مرو منتهی می‌شد.

یعنی خط سیر از سه شهر حساس کوفه، بغداد و قم می‌گذشت؟

بله، شهر کوفه مرکز تجمع شیعیان و پایگاه علویان محسوب می‌شد و همواره شاهد قیام‌ها و نهضت‌های علویان بر ضد حکام بنی امیه و بنی عباس بود. بغداد در سیطره عباسیان متعصب و مخالفان سیاسی مأمون اداره می‌شد و کشمکش‌های سیاسی میان مأمون و برادرش امین، به کانون توطئه بر ضد مأمون تبدیل شده بود. شهر قم دارای تمایلات شیعی بود و محبت به خاندان علی(ع) در آن موج می‌زد. از این رو، مسیر مأمون برای انتقال امام هشتم(ع) از مدینه به مرو مسیر اول بود. زیرا منع ارتباط با مردم از دیدگاه جغرافیای طبیعی، اجتماعی، سیاسی و مذهبی بسیار حساب شده بود ولی با تمام تلاش مأمون برای دور نگه داشتن امام از مردم، حضور امام(ع) در هر شهر، آثار فرهنگی، علمی، ادبی و... بر جای گذاشت.

امام رضا(ع) علاوه بر آموزش ولایت چه اهدافی را در ایران دنبال کردند؟

هدف اصلی امام(ع) علاوه بر آموزش ولایت، تهذیب نفس مردم بود که در این زمینه کوشش بسیار داشتند، از سال 201 تا 203 ه. ق که امام(ع) در ایران بودند، خلیفه عباسی جلسات بزرگ علمی در حضور امام(ع) تدارک دید و از عالمان ادیان و متکلمان خواست تا با امام مناظره کنند. برگزاری این نشست‌ها ممکن بود آثار مطلوبی برای مأمون خلیفه عباسی داشته باشد، و شکست حضرت رضا(ع) برای او بزرگترین پیروزی محسوب می‌شد. از این رو مأمون سعی داشت امام رضا(ع) را در عرصه مناظرات با سایر فرقه‌ها و صاحبان ادیان و مذاهب وارد کند.

مناظرات ایشان چه تأثیری برای سران ادیان دیگر داشت؟

از آنجایی که در این مجالس، برجسته‌ترین دانشمندان و برترین متفکران زمان و سران زندیقان و اصحاب جدل و مناظره گرد می‌آمدند و قدرت علمی بسیاری داشتند، تشکیکات تند آنها دلیل و برهان را سست می‌کرد. اما امام به سبب تملک نیروی عظیم علمی، در تمام این مجالس بر حریفان و دشمنانشان پیروز می‌شوند از جمله کسانی که در این مناظرات مجادله و بحث می‌کردند، جاثلیق، رئیس اسقف‌ها و رأس الجالوت، دانشمند برجسته و رؤسای صائبی، بزرگترین رؤسای دانشمند، هندوها، زرتشتی‌ها و فسطاس، پزشک رومی حضور داشتند اما این مناظرات قلب هزاران جوینده مکتب تشیع را به نور ایمان روشن کرد.